

Strukturně funkcionální pojetí organizace

Dagmar Svobodová

Strukturně funkcionální pojetí organizace

- Strukturní funkcionalismus
- Strukturní funkcionalismus a T. Parsons
- Strukturní funkcionalismus a P. Selznick
- Strukturní funkcionalismus a M. Weber
- Gouldner a jeho kritika

Strukturní funkcionalismus

- Chápe organizace jako zvláštní sociální útvary odlišné od svého sociálního prostředí, jako útvary plnící specifické cíle, k jejich dosažení jsou jistým způsobem strukturovány

Obrázek č. 1 Strukturně funkcionální příklad

Organizační
cíle

Akterův zájem
uspokojit
potřeby

- Všechny umělé vytvořené organizace se vyznačují následujícími vlastnostmi:
 - Dělbou práce, dělbou moci a dělbou zodpovědnosti, které jsou stanoveny způsobem podporujícím dosažení stanovených cílů
 - Existencí jednoho či většího počtu rozhodovacích center, které orientují úsilí členů organizace k dosažení cílů
- Zakladatel Talcott Parsons (1902 – 1979)

Strukturní funkcionalismus podle Parsonse

- Odlišení formální organizace od ostatních sociálních útvarů orientací na dosažení specifického cíle
- Odvození vztahu formální organizace k vnějšímu prostředí a její vnitřní struktury
- Specializované organizace nejrůznějšího typu jsou nutností všude, kde produkce a spotřeba komodit a služeb neprobíhá uvnitř stejné jednotky, tedy ve všech společnostech, které dosáhly určitého stupně dělby práce

Strukturní funkcionalismus podle Selznicka

- organizace jako kooperativní systémy složené z individuí, která jsou ve vzájemné interakci a současně ve vztahu k formálnímu systému koordinace
- Vzájemné ovlivňování formálních a neformálních aspektů organizace
- Struktura jako celek současně reaguje na vlivy přicházející z vnějšího prostředí

Strukturně funkcionální pojetí organizace podle Webera

Zakladatel sociologie organizace

Protestantská etika a duch kapitalismu

Spoluzakladatel Německé sociologické společnosti

Jeho sociologické úvahy se věnují náboženství, moci a byrokracii

- Racionalistické chápání organizace
- Pravidla nevznikají spontánně
- Odlidšťující charakter byrokratické mašinerie

Gouldnerova kritika

V 60. – 70. letech 20. století jsou kritizovány dosavadní sociologické teorie, zejména strukturální funkcionalismus Parsonse

Důvody spočívaly v:

- odosobnění empirických výzkumů
- preferování objektivní pravdy v sociologii
- kritika stávajících poměrů v sociologii

„The coming crisis of western sociology“ (1971) (krize západní sociologie)

Oslabení teorie Parsonse a hledání alternativ

Spjatost kritiky sociologie a kritiky společnosti

Neexistuje čistá ideologická sociologie

Parsons ignoroval aktuální problémy americké společnosti
(chudoba, občanské protesty a nepokoje)

Gouldner se ztotožňuje se sociologií
- radikální, reflexivní a morálně orientovanou

- Sociologie může na jedné straně formulovat konzervativce, ale na straně druhé může produkovat radikály